

izena ta itzala agertzeko eran. Eta, billera nagusi bat, udaran edo udazkenean Oñatiko Unibersidadean. Gero, argitaratzeko bidetan diran zenbait libururen berri eman du ta baita ere Euskaltzaindian bere babesean argitara ditezken beste zenbaitena ere, ta beren artean oraindik argitaratzeko diran Azkue zanaren lanak: *Grankanton arrantzaleak*, *Ortzuri* (nobela) eta *Latsibi*.

Aita Mendizabal bere euskerazko gramatikari buruz mintzatu da, ale bat eman du multikopiatua Euskaltzaindiarentzat, ta nolabait argitaratu bear dala esan da.

Aita Altuna'k dionez «El Mensajero del Corazón de Jesús» gertu dago euskal liburuak argitaratzeko eta nai duenarentzat atea irikiak izango dira.

Loidi jaunak Aritmetika iztegia bukatua ekarri du ortarako izendatua zen batzordearen lendabiziko lana bezala. Ta, Geometria ta Geografia iztegiak ere aurreratuak direla, ta Labayen jaunak bukatu duela teatru iztegia ere. Urre-eztaiak bide, bukatzen dituzten iztegi on berri eman nai dute lenbait-len «Euskera» aldizkarian edo bestelako aldizkariren batean.

Oñatin egin ditekera biltzar nagusian iztegi gaia erabili ditekera esan da.

Aresti'k dio ordua dela euskeraren batasuna seriozki artzeko eta biltzar nagusi orretarako gairik bearrezkoena euskeraren batasuna dala.

Gero, euskeraren batasunari buruz erabagi batzuek artzeko euskaltzainak bakarrik, beren artean autatzen dituzten beste norbaitzuek ekiptan arturik, oiñarri batzuek artu bear lituzkeela esan da. Euskalki bakoitza errientzat errespetatuaz, literaturarako euskera batasun bat lortzeko.

Besterik gabe, oi dan otoitzarekin bukatu da biltzarra.

Euskaltzainburua
MANUEL LEKUONA

Idazkaria
JUAN SAN MARTIN

Bildu dira: Manuel Lekuona euskaltzainburu, Jean Haritschehar buru-ordezko, Arrue, Irigoyen, Labayen, Lafitte, Larzabal eta Villasante euskaltzaiñak, eta Altuna, Amuritza, Andiazabal, Artola, Atxa, Beobide, Berrojalbiz, Berrondo, Etxaniz, F. Setien, Garmendia (Jon), Garmendia (Salbador), Idiart, Lizundia, Loidi, Oleaga, Oñatibia, Oregi, Sarasola, Zatarain, Zubikaray, eta Zugasti euskaltzain laguntzailleak, San Martin idazkari dala.

Irigaray eta Olaizola jaunak ezin etorria adierazi dute.

Oi dan otoitzarekin asi da biltzarra.

Ilbeltzeko agiria ontzat artu da. Bertan eman zan «Euskal Alfabetatze taldearen» Bergarako kursilloan izan ziran akats batzuek salatu ditu Oregi jaunak, esanaz, aditz eta atzizkiak zelan erabili bear diran ez dakitenen artean zabaldu dirala irakasle karnetak. Euskaltzaindiaren ortografiatik kanpo dabillen liburu baten aleak zabaldu zirala. Are geiago, *z* eta *s* bereizten etzekite!a an karneta artu zuten geienak, eta bearrezkoa dela, urrengoan, maiburu baten esamiñetatik pasatu bearra. Altuna jaunak eta euskaltzainburu jaunak adierazi zuten okerrak nundik etorri ziran, taldearen buru dan R. Arregi erbestean zalako egin zirala uts oiek, baiña aurrerantzean zuzenduko zirala esan zan.

Altuna jaunak berriz ere «El Mensajero del Corazón de Jesús» irarkolaren eskeintza egin du euskal liburuak argitaratzeko. Loidi jaunak ikastoletarako gertatzen ari diran lanak aipatu ditu, nunbait argitaratu bearrekoen artean. Orrez gaiñera Aita Fernando Mendizabal'en euskerazko gramatika, Etxenagusia'ren Bizkaiko ta Gipuzkoako euskal idazleen antolojiak eta Azkue'ren *Ortzuri ta Latsibi*, ta abar eskeindu dira. Irigoyen eta Oleaga izendatu dira «El Mensajero» irarkolakoekin mintzatzeko.

Zabala jaunaren karta bat irakurri da «Xenpelar» bertso-papere sariketarako maiburuko izatea ukatuaz, garagarrilleko Txapelketagaitik eta azken Sariketagaitik jendeak erabili dituen esamesak aintzat arturik oraingoz ez duela nai maiburuko izan.

Artola jaunak dio, berak ere, era berean, ez duela nai «Xenpelar» bertso-paper sariketarako maiburuko izan.

Beren ordez Amuritza eta Garmendia (Jon) izendatu dira biak ontzat artu ondorean.

Zabala jaunaren beste karta bat irakurri da Iturriagaren «Ipuiak» izeneko liburuari buruz, liburu ori Euskaltzaindiaren eskariz egin zuela esanaz eta laguntza eskatuaz: Ikastoleri bere berri eman, Hernaniko Erriko Etxeari Euskaltzaindiak eskeñiz eta berak Euskaltzaindiak zenbait ale erosiz. Ontzat artua izan da eta, muestra bezala eskeintzeko, Euskaltzaindiak ikastola bakoitzarentzat ale bana crostea erabaki da. Eta Hernaniko udaletxeari eskeintzea.

Mondragoiko «Caja Laboral Popular»-eko karta bat irakurri da. 20.000 pezetako saria jartzen du Euskaltzaindiak gai oni buruz sari-keta bat eratzeko: «El Cooperativismo y la promoción del arrantzale». Eskerrak ematea erabaki da.

Irigoyen'ek eman du Maria Paz Ziganda zanaren ilburukoaren herri.

Idazkariak, ilbeltzeko biltzarrean irakurri ziran txostenak oiñarri arturik, gertatu duen «Urre-etzaiari» buruzko eskema bat irakurri du: batzorde nagusi bat izendatzea, gauzak antolatzeke; propagandaren zabalkundea, giroa gertatzeko; azaroaren 1, 2 eta 3-an «Euskal liburu ta diskoen feria» Durangon, «Gerediaga» alkarteak eratu Euskaltzaindiaren babesean; udaran edo udazkenean biltzar nagusi bat Oñatin, iru edo lau egunekoa, gaitzat Azkue'ren iztegiari geigarriak edo literatura euskeraren batasunari buruz (bigarrenkoa izatera, aurrez ponente edo ordezkari batzuek izendatuaz lendik ere batasunari buruz lana egin dutenen artean eta euskalki bat baiño geiago ezagutzen dituztenen artean); probintzietan egingo diran biltzarren ondorean, Aldundegieri Euskaltzaindiaren saria geitzea eskatu; batzorde nagusia probintzia guztietakoekin osatua izango danez, lenbaitlen programa bat egin illeko biltzarrak nun eta noiz; Euskaltzaindiaren ordezkaritza ofizial bat jarri Baionan, Musée Basque'n edo, ango goraberak erabiltzeko.

Eskema au Batzorde nagusiaren eskuetan uztea erabaki da, lehenago jaso ziran txostenekin batean, eta batzorde nagusia orrela izendatu da: Baztarrika beneditarra, Berrueta eta López de Gereñu Araba'tik; Irigoyen eta Lizundia Bizkaitik; Haritschelhar, Lafitte eta Larzabal mugazandik; Satrustegi eta Díez de Ulzurrun Napparroatik; eta, Beobide ta Lete Gipuzkoatik. Eta, probintzi edo alderdi bakoitzek beste batzorde bana izendatu bear dute, ez da nai ta nai-

-zkoa danak Euskaltzaindikoak izan bearra, ta beren gain geldituko da probintzia bakoitzean egin bearrekoa.

Irigoyen'ek dio Azkue eta Urkijo izenak jartzea, Bilboko bi kaleri, erabagia dagoala, ta Bizkaiko billera kale oiek ofizialki irikitzean izan ditekela.

Oñatiko biltzar nagusirako literatura euskeraren batasuna erabagi da gaitzat, eta oiek izendatu dira erabagi edo asmo bideratzea beren gain artuko dutenak: Lekuona euskaltzainburua, Mitxelena, Villasante, Basterretxea «Oskilaso», Lafitte, Akesolo, Salbador Garmendia eta Larzabal jaunak.

Idazkaria gelditu da batasunari buruzko bibliografia bat gertatzekotan, eta guzieren kopia bana bialdu.

Garmendia «Zeleta» jaunak irakurri du «Yakintza» alkartearen ekintzari buruzko txosten luze bat, euskera eta euskal kulturari buruz egiten ari dan lan ederra adieraziz.

Idazkariak dio Euskaltzaindiko lehen laguntzaille izendapenak 1919-an egin zirala, ta orduan izendatu ziranen artetik auek bizi direla: M. Lekuona (euskaltzainburu dena), I. López-Mendizabal (ohorezko dena), R. Menéndez Pidal, Odón de Apraiz, Juan Gurutz Ibargutxi eta Gabriel Manterola (oraindik laguntzaille jarraitzen dutenen arteko). Auetarik, Menéndez Pidal ohorezko izendatzea erabaki da. Besteak Oñatiko batzar nagusian edo datorren urtean egiteko utzia.

Artola «Bordari» jaunak dio, gure zenbait sariketatan «Lizardi», «D. Agirre», «T. Alzaga» sarietan lenbiziko gelditutakoak, oraindik argitaratzeko daudenak, «El Mensajero»-ri eskeintzea. Ontzat artu da.

«Bordari»-k dio, Etxaburu euskaltzain laguntzaille jaunak aurrentzako euskerazko sariketa bat eratzea nai duela Ondarrabian Euskaltzaindiaren babesean. Ontzat artu da. Eta antzerki talde berri bat sortzen ari direla Ondarrabian bertan.

Oñatin, Unibersidadean egingo dan batzar nagusira «Txistulari batasunari» dei egitea ongi litzakeala esan da.

Haritschelchar jaunak aditzera eman du Etxahun gizon eta poeta ta Etxahun'en lan osoa nola egiña zuen adieraziz tesis bat egin omen du. Eta bietarik bat Euskaltzaindiaren *Euskera*-n argiratztea erabaki da.

Irigoyen eta Berrojalbiz jaun-andereak Bizkaiko ikastolen berri eman dute, bereziki Markiñakoena. Markiñako udaletxearen eskariz 6 urtetik gorakoak eskola kartilla erriko eskoletan esamiñatuaz lortu zala. Baiña ilbeltzaren 24'tik Gobernuaren baimenez ari ziran ikastola oiek, informe txar bat bide, itxi egin dituztela. Euskaltzaindiak ikastola oien alde zerbait egitea eskatzen dute, informe ona bialduaz. Arrue'k dio, berak ezagunak dituela Bizkaiko Prokuradoreen artean eta nai baldin bada bera mintzatuko dela. Orrela, Arrue jauna izendatu da bitarteko egiteko, ta premia bada Euskaltzaindiak ikastola oien alde zerbait egitea eskatzen dute, informe ona bialduaz. Arrue'k dio, berak ezagunak dituela Bizkaiko Prokuradoreen artean eta nai baldin bada bera mintzatuko dela. Orrela Arrue jauna izendatu da bitarteko egiteko, ta premia bada Euskaltzaindiak idatzi.

Larzabal jaunak Pierre Duhour euskaltzain laguntzaillearen ilberria eman du. Bere familiari dolumiñak ematea erabaki da.

Besterik gabe, oi dan otoitzarekin bukatu da biltzarra.

Euskaltzainburua
MANUEL LEKUONA

Idazkaria
JUAN SAN MARTIN

1968 - III - 29

Donostian, Gipuzkoako Diputazioan, 1968-ko epaillaren 29-an, goizeko amarterdian.

Bildu dira: M. Lekuona buru, J. Haritschelhar buru ordezeko, Arrue, Diharce, Irigaray, Irigoyen, Labayen, Lafitte, Larzabal, Lojendio eta Villasante jaun euskaltzaiñak; Altuna, Arkotxa, Atxa, Beobide, Berrondo, Berrojalbiz, Etxaniz, Garmendia (Jon), Goiko-